

رابطه تنظیم هیجانی و دلبستگی به خدا با رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی

سمیه یار احمدی^۱، شهنام آزاد مرد^۲، زینب خادمی^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی ارومیه، ایران. (نویسنده مسئول: s.yarahmadi1393@gmail.com)

۲. دکترای روانشناسی و مدرس گروه روانشناسی دانشگاه فرهنگیان، اردبیل، ایران.

۳. کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران.

مجله پیشرفت های نوین در علوم رفتاری، دوره اول، شماره چهارم، بهمن ماه ۱۳۹۵، صفحات ۴۱-۳۰

چکیده

پژوهش حاضر بررسی رابطه بین تنظیم هیجانی و دلبستگی به خدا با رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی شهرستان میاندوآب می باشد روش تحقیق حاضر توصیفی از نوع همبستگی می باشد. جامعه آماری را کلیه والدین کودکان کم توان ذهنی شهرستان میاندوآب در سال ۱۳۹۵ تشکیل داده است. از بین جامعه ۱۸۰ نفر از والدین کودکان کم توان ذهنی (یک والد در ازای هر کودک) شاغل به تحصیل در مدارس استثنایی شهرستان میاندوآب از طریق نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های استاندارد دلبستگی به خدا (M-SAS) فرم خلاصه شده، پرسشنامه تنظیم هیجان گارنفسکی، پرسشنامه رضایت از زندگی خانوادگی کانساس (KFLS) شده است همچنین پایانی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ دلبستگی به خدا (۰/۹۰)، تنظیم هیجان (۰/۷۹)، رضایت از زندگی (۰/۸۴) برآورد شد. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیری در نرم افزار SPSS ۱۸ استفاده شده است. یافته های پژوهش نشان داد که بین تنظیم هیجانی و دلبستگی به خدا با رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی شهرستان میاندوآب رابطه معناداری وجود دارد. نتایج حاصل نشان داد که بین راهبردهای تنظیم هیجانی و ابعاد دلبستگی به خدا در پیش بینی رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی شهرستان میاندوآب رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

کلمات کلیدی: تنظیم هیجانی، دلبستگی به خدا، رضایت از زندگی

مقدمه

عقب ماندگی ذهنی^۱ عملکرد ذهنی پایین تر از حد متوسط است و به طور همزمان، همراه با نواقصی در رفتار سازشی است که در درون رشد و تحول ظاهر شده، تعریف شده است (گروسمن^۲، ۱۹۷۷؛ به نقل از سیف نراقی و نادری، ۱۳۹۲). شواهد حاکی از آن است که خانواده های دارای معلول ذهنی در معرض انواع ناراحتیها و مشکلات قرار دارند که در نگهداری و رسیدگی به وضع فرزندشان موثر می باشد و موجب می شود که خانواده روند زندگی طبیعی خود را از دست بدهد و ادامه این وضع ممکن است به فروپاشی نظام خانواده و یا طرد فرزند معلول منجر شود. معمولا اولین واکنش قابل پیش بینی والدین در مقابل ناتوانی کودک کم توان ذهنی، ضربه روان است که می تواند حالت هایی همچون یأس و ناامیدی، غمگینی، افسردگی، احساس تنهایی، ترس، خشم، ناکامی، جاجوردن، احساس ناپودی، گیجی، تردید در همه چیز و احساس افتادن در تله ای که راه فراری از آن نیست، در پی داشته باشد (اینگرام^۳، ۱۹۹۷). نتایج بسیاری از پژوهشها نشان داده است که میزان افسردگی مادران دارای کودکان کم توان ذهنی به طور معناداری بیشتر از مادران دارای کودک عادی است (سادوک^۴، ۱۳۷۸). والدین کودکان عادی و کودکان معلول از نظر میزان فشار روانی تفاوت معنی داری دارند به طوری که مادران کودکان معلول تحت فشار روانی شدیدتری می باشند (حسین نژاد، ۱۳۹۰). در تحقیقی غباری بناب و تربتی (۱۳۸۹) نشان دادند که مادران کودکان درخودمانده در زمینه طرد کودکان، اعطای آزادی افراطی و حمایت افراطی از مادران کودکان عادی متفاوت بودند به این صورت که این مادران کودکان خود را بیشتر از مادران عادی طرد می کردند و آزادی و حمایت افراطی بیشتری در مقابل فرزندان دارند. پژوهش یکتاخواه (۱۳۸۷) در ارتباط با شیوه های مقابله به کار گرفته شده توسط مادران کودکان استثنایی نشان داد که در گروه مادران کودکان استثنایی میزان تنیدگی در کل و در خرده مقیاسها بیشتر از گروه عادی میباشد. در مورد استفاده از سبک های مقابله ای، گروه کم توان ذهنی از سبک دوری جویی و گریز و پرهیز بیشتر استفاده کرده اند و همین نتیجه در مورد مادران دانش آموزان نابینا و ناشنوا نیز به دست آمده است ولی در گروه عادی سبک گریز و پرهیز و خویشتن داری و باز برآورد مثبت، بیشتر استفاده شده است (صالحی، ۱۳۹۰). یکی از عواملی که به نظر می رسد با رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه داشته باشد، راهبردهای تنظیم هیجانی است. تنظیم شناختی هیجان، هیجان تمامی فرایندهای درونی و بیرونی مسئول برای نظارت اصلاح واکنش های هیجانی به ویژه حالت های شدید و زودگذر آن به منظور نیل به اهداف فرد را در بر می گیرد (تامپستون^۵، ۱۹۹۴). راهبردهای تنظیم شناختی هیجان خود شامل انواع ایمن و نایمن می باشد. راهبردهای نایمن نظیر: فرونشانی، نشخوار ذهنی، راهبردهایی هستند که باعث بدتر شدن وضعیت شده و انرژی فرد را تحلیل می دهد و علاوه بر این پیامد استفاده مداوم از این راهبردها خود انتقادی و یا خود سرزنشی می باشد. راهبردهای تنظیم شناختی هیجان ایمن نظیر باز بینی مثبت می باشد و افرادی که از این راهبرد مثبت استفاده می کنند در

^۱ . Mental retardation

^۲ . Ghrosman

^۳ . Ingram

^۴ . Sadok

^۵ . Tampeston

مورد موقعیت استرس زا به طور متفاوتی فکر می‌کنند و معنای آن موقعیت را برای خودشان تغییر می‌دهند. تا نسبت به راهبردهای منفی هیجان منفی کمتری را تجربه کنند (پاورز^۱، ۲۰۰۶). رضایت از زندگی یکی از عوامل موثر در ثبات و پایداری خانواده‌ها و درعین حال بهداشت روانی همسران و فرزندان است. مطالعه زلموک و هامن^۲ (۲۰۱۳) نشان داد مؤلفه‌های تنظیم شناختی هیجان می‌تواند رفتارهای ضد اجتماعی را در افراد بزه‌کارپیش بینی کند. آلدآو نولین- هویکسما^۳ (۲۰۱۳) تأثیر استراتژی تنظیم شناختی هیجان را به میزان اضطراب، اختلال تغذیه و افسردگی بررسی کرده‌اند نتایج بدست آمده نشان داد استراتژی‌های سازگار تنظیم شناختی تأثیر مثبت بر کاهش میزان اختلالات اضطراب و شخصیت و افسردگی و تغذیه دارد. یکی دیگر از متغیرهایی که به نظر می‌رسد با رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی ارتباط داشته باشد، دلبستگی به خدا می‌باشد. دلبستگی یک رابطه هیجانی خاص است که مستلزم تبادل لذت، مراقبت و آسایش می‌باشد. جان باولبی پژوهش‌های گسترده‌ای درباره مفهوم دلبستگی به عمل آورد. او دلبستگی را چنین توصیف کرده است: «ارتباط و پیوند روانی پایدار بین دو انسان» (باولبی^۴، ۱۹۶۹). به عقیده وی، سبک‌های دلبستگی اولیه ما در دوران کودکی و از طریق رابطه کودک/پرستار شکل می‌گیرد. باولبی همچنین عقیده داشت که دلبستگی دارای مؤلفه‌ای تکامل یافته است و به بقای انسان کمک می‌کند. «گرایش به ایجاد پیوندهای عاطفی قوی به افراد بخصوص، یک مؤلفه اصلی طبیعت انسان است» (باولبی، ۱۹۸۸). پژوهشها نشان داده‌اند دلبستگی به خدا به عنوان مؤلفه معنوی و عاطفی، از عوامل اثرگذار مهم بر ابعاد مختلف زندگی هستند به عقیده ایسنسن^۵ (۱۹۹۱) وجود کودک معلول و کم توان ذهنی در روابط خانوادگی تغییرهایی ایجاد می‌کند. اگر معلولیت شدید باشد یا کودک دارای معلولیت چندگانه باشد، این تغییرها شدیدتر خواهند بود. به تدریج که کودک بزرگتر می‌شود، والدین دل مشغول استقلال کودک کم توان ذهنی می‌شوند که ممکن است برای مدت طولانی ادامه پیدا کند و متأسفانه نمی‌توان به راحتی بر آن غلبه کرد. به اعتقاد لیلی وایت و برادلی^۶ (۱۹۹۶) در جریان تربیت کودک، والدین معمولاً حسن تفاهم دارند و کودک خود را می‌پذیرند، در حالی که موضوع در مورد خانواده کودک کم توان ذهنی پیچیده و مشکل تر است. عقب ماندگی و کم توانی ذهن کودک و کندی رشد وی نیاز به امکانات ویژه ای برای مراقبت از او دارد و همه اینها موجب وارد آمدن فشار روی والدین شده و شاید آرامش خانوادگی را به هم بزند. علاوه بر این رابطه کودک کم توان ذهنی و والدین ممکن است بر اثر جدایی کودک از افراد همسن و سال و مراقبت درازمدت والدین از وی خدشه دار گردد (پاورز، ۲۰۰۶). سپاه منصور، شهابی زاده و خوشنویس (۱۳۹۳) دریافته‌اند که فقط بین دلبستگی نایمن نوجوانان با ادراک دلبستگی ایمن و نا ایمن نسبت به پدر و مادر رابطه وجود دارد. بدین ترتیب که سبک دوسو گرای نوجوانان با ادراک دلبستگی ایمن به پدر رابطه منفی و با ادراک دلبستگی اجتنابی نسبت به پدر و مادر و ادراک دلبستگی دوسوگرا با مادر رابطه مثبت معنادار وجود دارد. عظیمی هاشمی (۱۳۹۲) در تحقیقی نشان داده است همبستگی مثبتی بین دلبستگی به خدا و رضایت از زندگی

1. Paverz

2. Zolmok, Haman

3. Bavelbi

4. Eisenson

5. Lillywhite & Bradley

در بین دانش آموزان دوره متوسطه وجود دارد. نیکویی و سیف (۱۳۹۲) در تحقیقی تحت عنوان «رابطه بین دلبستگی به خدا با رضایتمندی زناشویی در بین زوجهای شهر تهران دریافتند که همبستگی معناداری بین دلبستگی به خدا و رضایتمندی زناشویی وجود دارد. مسعودنیا (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان «پرخاشگری و دلبستگی به خدا» به این نتیجه دست یافت که عوامل مختلفی در ایجاد انحرافات اجتماعی و دلبستگی به خدا به افراط جوانان نقش دارند که در این بین تنظیم شناختی هیجان و دلبستگی به خدا عوامل موثر می‌باشند. حسنی و میرآقایی (۱۳۹۱) در تحقیقی با عنوان «بررسی رابطه تنظیم شناختی هیجان با دلبستگی به خدا» به این نتیجه دست یافتند که هرچه تنظیم شناختی در افراد با مشکل مواجه می‌شود به همان میزان بر دلبستگی به خدا فرد افزوده می‌شود. یوسفی (۱۳۹۱) در رساله دکتری خود با عنوان «الگوی علی هوش عاطفی، رشد شناختی و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان» نشان داد که الگوی هوش عاطفی، رشد شناختی با راهبردهای تنظیم شناختی هیجان رابطه معناداری دارد. آلدآو نولین و هویکسما^۱ (۲۰۱۳) نشان دادند استراتژی‌های سازگار تنظیم شناختی تأثیر مثبت بر کاهش میزان اختلالات اضطراب، شخصیتی و افسردگی دارد. زلومک و هامن (۲۰۱۳) نشان داد مؤلفه‌های تنظیم شناختی هیجان می‌توانند رفتارهای ضد اجتماعی را در افراد بزهکار پیش بینی کنند. مورلی و موران^۱ (۲۰۱۱) در پژوهشی به بررسی رابطه بین دلبستگی به خدا و خودکارآمدی دانشجویان پرداخت. نتایج نشان داد که دلبستگی به خدا با خودکارآمدی دانشجویان رابطه دارد. هین، بويس و وان اوست^۲ (۲۰۰۵) در پژوهشی نتیجه گرفتند سبکهای دلبستگی به خدا ارتباط معناداری با سازگاری زناشویی و ارتباط مثبتی با افسردگی داشتند. با توجه به آنچه که ذکر گردید، به نظر می‌رسد راهبردهایی را که والدین کودکان کم توان ذهنی در کنار آمدن با مشکلات کودک کم توان ذهنی و کنترل احساسات ناشی از این مشکل مورد استفاده قرار می‌دهند در میزان رضایتمندی آنان از زندگی نقش داشته باشد. همچنین مؤلفه‌های عاطفی و معنوی در کنار مؤلفه‌های روانشناختی می‌توانند رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی را افزایش دهند. در این راستا سوال اصلی پژوهش حاضر، این است آیا رابطه‌ای بین تنظیم هیجانی و دلبستگی به خدا با رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی شهرستان میاندوآب وجود دارد؟

روش پژوهش

روش تحقیق حاضر توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری تحقیق را کلیه والدین کودکان کم توان ذهنی شهرستان میاندوآب در سال ۱۳۹۵ تشکیل داده است. از بین جامعه آماری تعداد ۱۸۰ نفر از والدین کودکان کم توان ذهنی (یک والد در ازای هر کودک) شاغل به تحصیل در مدارس استثنایی شهرستان میاندوآب از طریق نمونه گیری در دسترس انتخاب گردیدند. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه دلبستگی به خدا (M-SAS - فرم خلاصه شده) که دارای ۱۶ سوال بوده و هدف آن بررسی ابعاد دلبستگی به خدا (جوارجویی، پناهگاه امن، پایگاه امن، اعتراض به جدایی (نگرانی از جدایی از دلبستگی)، ادراک مثبت از خود، ادراک مثبت از خدا) است. نمره گذاری این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت (کاملاً مخالف، ۱؛ مخالف، ۲؛ نظری

^۱. Morli, moran

^۲. Heene, Buysse, Van Oost

ندارم^۳؛ موافق، ۴؛ کاملاً موافق، ۵؛) می‌باشد. همچنین پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای خرده مقیاسهای جوار جویی، پناهگاه امن، پایگاه امن، اعتراض به جدایی، ادراک مثبت از خود، ادراک مثبت از خدا و مقیاس کل بترتیب ۰/۹۰، ۰/۹۳، ۰/۸۸، ۰/۸۶، ۰/۹۰، ۰/۸۵، و ۰/۹۵ بدست آمده است. همچنین از پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان توسط گرانفسکی و همکاران (۲۰۰۱) تدوین شده است. این پرسشنامه دارای ۳۶ ماده است و دارای فرم ویژه بزرگسالان و کودکان می‌باشد. مقیاس تنظیم شناختی هیجان (ملاط خویس، پذیرش، نشخوارگری، تمرکز مجدد مثبت، ارزیابی مجدد برنامه ریزی، فاجعه سازی، ملاط دیگران) را ارزیابی می‌کند. نمره گذاری پرسشنامه براساس طیف لیکرت و به صورت زیر است: هرگز (۱)، به ندرت (۲)، برخی اوقات (۳)، اغلب اوقات (۴)، همیشه (۵). گرانفسکی و همکاران (۲۰۰۲) پایایی این پرسشنامه را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاسها بین ۰/۷۱ تا ۰/۸۱ بدست آورده اند. پرسشنامه رضایت از زندگی خانوادگی کانساس (KFLS) توسط والتر آر. اسپچام، آنتونی پی. جوریچ و استفان آر. بولمن (۱۹۸۶) ساخته شده است که از ۴ گویه تشکیل شده است نمره گذاری پرسشنامه بصورت طیف لیکرت ۷ نقطه ای می‌باشد. پایایی آن را طبق آلفای کرونباخ (۰/۸۹) برآورد کرده است. برای بررسی فرضیه های تحقیق از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیری با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۸ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها

بین مولفه‌های راهبردهای تنظیم هیجانی با رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه وجود دارد.

جدول ۱. ضریب همبستگی پیرسون بین مؤلفه‌های تنظیم شناختی هیجان با رضایت از زندگی

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱ تمرکز مثبت										
۲ بازارزیایی مثبت	۰/۳۱									
۳ توجه مجدد برنامه ریزی	۰/۳۶	۰/۲۸								
۴ رسیدن به یک دورنما	۰/۱۷	۰/۲۲	۰/۲۷							
۵ پذیرش	۰/۲۱	۰/۳۳	۰/۳۹	۰/۱۶						
۶ سرزنش خود	-۰/۲۹	-۰/۲۶	-۰/۴۱	-۰/۲۲	-۰/۰۷					
۷ سرزنش دیگران	-۰/۳۰	-۰/۲۹	-۰/۳۲	-۰/۲۸	-۰/۲۳	۰/۲۱				
۸ نشخوار فکری	-۰/۱۵	-۰/۳۶	-۰/۳۱	-۰/۳۳	-۰/۰۵	۰/۱۲	۰/۲۴			
۹ فاجعه آمیز کردن	-۰/۲۹	-۰/۲۸	-۰/۲۸	-۰/۲۷	-۰/۳۳	۰/۱۸	۰/۱۳	۰/۰۴		
۱۰ رضایت از زندگی	۰/۴۹	۰/۴۴	۰/۳۴	۰/۱۱	۰/۴۱	-۰/۲۶	-۰/۳۷	-۰/۰۶	-۰/۶۱	۱

همانطور که در جدول ۱- مشاهده می‌گردد، بین تمرکز مثبت مجدد و رضایت از زندگی والدین کودکان کم‌توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = 0/49$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بین باارزیابی مثبت و رضایت از زندگی والدین کودکان کم‌توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = 0/44$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بین توجه مجدد به برنامه ریزی و رضایت از زندگی والدین کودکان کم‌توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = 0/34$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بین رسیدن به یک دورنما و رضایت از زندگی والدین کودکان کم‌توان ذهنی رابطه مثبت غیرمعنی‌داری ($r = 0/11$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بین پذیرش و رضایت از زندگی والدین کودکان کم‌توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = 0/41$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بین سرزنش خود و رضایت از زندگی والدین کودکان کم‌توان ذهنی رابطه منفی و معنی‌داری ($r = -0/26$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بین سرزنش دیگران و رضایت از زندگی والدین کودکان کم‌توان ذهنی رابطه منفی معنی‌داری ($r = -0/37$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بین نشخوار فکری و رضایت از زندگی والدین کودکان کم‌توان ذهنی رابطه منفی غیرمعنی‌داری ($r = 0/06$ و $P > 0/05$) وجود دارد. بین فاجعه آمیز کردن و رضایت از زندگی والدین کودکان کم‌توان ذهنی رابطه منفی معنی‌داری ($r = -0/61$ و $P < 0/05$) وجود دارد.

بین ابعاد دلبستگی به خدا و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه وجود دارد.

جدول ۲. ضریب همبستگی پیرسون بین مؤلفه‌های دلبستگی به خدا با رضایت از زندگی

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱ جوارجویی							
۲ پناه‌گاه امن	0/25**						
۳ پایگاه امن	0/10	0/40**					
۴ اعتراض به جدایی	0/21**	0/15*	0/47**				
۵ ادراک مثبت از خود	0/26**	0/41**	0/54**	0/41**			
۶ ادراک مثبت از خدا	0/16*	0/06	0/18**	0/51**	0/27**		
۷ رضایت از زندگی	0/27**	0/68**	0/37**	0/06	0/40**	0/22**	1

همانطور که در جدول ۲- مشاهده می‌گردد، بین جوارجویی و رضایت از زندگی والدین کودکان کم‌توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = 0/27$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بین پناهگاه امن و رضایت از زندگی والدین کودکان کم‌توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = 0/68$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بین پایگاه امن و رضایت از زندگی والدین کودکان کم‌توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = 0/37$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بین اعتراض به جدایی و رضایت از زندگی والدین کودکان کم‌توان ذهنی رابطه مثبت غیر معنی‌داری ($r = 0/06$ و $P > 0/05$) وجود دارد. بین ادراک مثبت از خود و رضایت از زندگی والدین کودکان کم‌توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = 0/40$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بین ادراک مثبت از خدا و رضایت از زندگی والدین کودکان کم‌توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = 0/22$ و $P < 0/05$) وجود دارد.

راهبردهای تنظیم هیجانی و دلبستگی به خدا در پیش بینی رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی نقش دارند. برای بررسی استقلال خطاها (خطای یعنی تفاوت بین مقادیر واقعی و مقادیر پیش بینی شده توسط معادله رگرسیون) از آزمون دوربین واتسون استفاده می‌گردد. در صورتی که فرض استقلال خطاها رد شود و خطاها بایکدیگر همبستگی داشته باشند، امکان استفاده از رگرسیون وجود ندارد. چنان که مقدار آن در بازه ی ۱/۵ تا ۲/۵ قرار گیرد، به معنای عدم همبستگی بین خطاها است با توجه به مقدار آماره ی دوربین واتسون ($dw = 1/51$) که بین مقدار استاندارد (۱/۵-۲/۵) می باشد، در نتیجه فرض استقلال باقیمانده ها پذیرفته است و می توان از روش تحلیل رگرسیون استفاده کرد.

جدول ۳. مقدار دوربین واتسون

مقدار	آماره
۱/۵۱	دوربین واتسون

جدول ۴- شاخص‌های تحلیل واریانس یک راهه جهت تعیین معنی داری کل مدل رگرسیون

منابع تغییر	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	سطح معنی داری
پیش‌بینی	۴۶۴۶۷۵۰	۱۴	۳۵۷/۴۲	۸۳/۵۲	۰/۰۰۱
باقی مانده	۷۱۰/۲۹	۱۶۶	۴/۲۷	-	-
کل	۱۱۷۵/۵۰	۱۸۰	-	-	-

همان‌گونه که نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد F بدست آمده معنی دار است. این مطلب بیان‌گر آن است که حداقل یکی از متغیرهای پیش‌بین در پیش‌بینی متغیر ملاک (رضایت از زندگی) معنی دار است.

جدول ۵. شاخص‌های تحلیل رگرسیون چندگانه به شیوه ورود همزمان

متغیر	R	R ²	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	t	سطح معنی داری
			Beta	Beta		
پناهگاه امن	۰/۳۸	۰/۱۴۴	۱/۳۷	۰/۶۳	۱۴/۹۰	۰/۰۰۱
ادراک مثبت از خدا	۰/۴۱	۰/۱۶۸	۰/۵۷	۰/۱۷	۴/۷۴	۰/۰۰۱
بازارزیابی مثبت	۰/۴۸	۰/۲۳۰	۰/۱۱۶	۰/۱۱۴	۳/۴۲	۰/۰۰۱
پایگاه امن	۰/۵۰	۰/۲۵۰	۰/۱۸	۰/۰۹۳	۲/۳۶	۰/۰۲
نشخوار فکری	۰/۵۶	۰/۳۱۳	-۰/۱۳	-۰/۹۳	-۲/۷۴	۰/۰۰۷
پذیرش	۰/۵۸	۰/۳۳۶	۰/۱۲	۰/۰۸	۲/۳۱	۰/۰۴
ادراک مثبت از خود	۰/۶۰	۰/۳۶۰	۰/۲۳	۰/۰۸۶	۱/۸۵	۰/۰۳
فاجعه آمیز کردن	۰/۶۳	۰/۳۹۶	-۰/۱۰	-۰/۰۷	-۱/۴۷	۰/۰۰۱
تمرکز مثبت	۰/۶۵	۰/۴۲۲	۰/۰۳	۰/۰۵۸	۱/۷۳	۰/۰۴

۰/۱۴	-۱/۴۶	-۰/۰۵۱	-۰/۱۳	۰/۴۳۵	۰/۶۶	سرزنش دیگران
۰/۲۲	-۱/۲۲	-۰/۰۴۹	-۰/۱۶	۰/۴۴۸	۰/۶۷	اعتراض به جدایی
۰/۲۲	۱/۲۲	۰/۰۴	۰/۲۲	۰/۴۶۲	۰/۶۸	جوارجویی
۰/۰۲	-۰/۱۸	-۰/۰۰۶	-۰/۰۱	۰/۵۰۴	۰/۷۱	سرزنش خود
۰/۳۶	۰/۸۹	۰/۰۳۴	۰/۰۶۳	۰/۵۰۴	۰/۷۱	توجه مجدد برنامه ریزی
۰/۰۶	۱/۹۰	۰/۰۷۷	۰/۶۰	۰/۵۱۸	۰/۷۲	رسیدن به دورنما

برای تعیین تاثیر هر یک از متغیرهای راهبردهای تنظیم هیجانی و مؤلفه های دلبستگی به خدا به عنوان متغیر پیش‌بین و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی به عنوان متغیر ملاک در معادله رگرسیون تحلیل شدند. همانطور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود میزان F مشاهده شده معنادار است ($P < ۰/۰۱$) و $۵۰/۴$ درصد از واریانس رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی توسط متغیرهای مورد مطالعه تبیین می‌شود. با توجه به مقادیر بتا نشخوار فکری ($\beta = -۰/۹۳$)، پناهگاه امن ($\beta = ۰/۶۳$)، ادراک مثبت از خدا ($\beta = ۰/۱۷$)، باارزیابی مثبت ($\beta = ۰/۱۱$)، پایگاه امن ($\beta = ۰/۰۹$)، ادراک مثبت از خود ($\beta = ۰/۰۸۶$)، پذیرش ($\beta = ۰/۰۸$)، فاجعه آمیز کردن ($\beta = -۰/۰۷۰$)، تمرکز مثبت ($\beta = ۰/۰۵۸$)، و سرزنش خود ($\beta = -۰/۰۰۶$) می‌توانند تغییرات مربوط به رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی را بطور معنی‌دار پیش‌بینی نمایند. سرزنش دیگران ($\beta = -۰/۰۵۱$)، اعتراض به جدایی ($\beta = -۰/۰۴۹$)، جوارجویی ($\beta = ۰/۰۴۰$)، توجه مجدد برنامه ریزی ($\beta = ۰/۰۳۴$) و رسیدن به یک دورنما ($\beta = ۰/۰۷۷$) در این مدل، پیش‌بینی کننده معنی داری نبودند.

نتیجه گیری

بر اساس یافته‌های پژوهش فعلی، یعنی بین مولفه های راهبردهای تنظیم هیجانی با رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه وجود دارد» بین تمرکز مثبت مجدد و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = ۰/۴۹$ و $P < ۰/۰۵$) وجود دارد. بین ارزیابی مثبت و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = ۰/۴۴$ و $P < ۰/۰۵$) وجود دارد. بین سرزنش خود و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه منفی و معنی‌داری ($r = -۰/۲۶$ و $P < ۰/۰۵$) وجود دارد. بین سرزنش دیگران و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه منفی معنی‌داری ($r = -۰/۳۷$ و $P < ۰/۰۵$) وجود دارد. بین نشخوار فکری و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه منفی غیرمعنی‌داری ($r = ۰/۰۶$ و $P > ۰/۰۵$) وجود دارد. بین فاجعه آمیز کردن و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه منفی معنی‌داری ($r = ۰/۶۱$ و $P < ۰/۰۵$) وجود دارد. بین پذیرش و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = ۰/۴۱$ و $P < ۰/۰۵$) وجود دارد. بنابراین فرضیه یک مورد تایید قرار گرفت، نتایج به دست آمده از فرضیه مذکور با تحقیقات دیگر مثل (عظیمی هاشمی، ۱۳۹۲؛ حسنی و میرآقایی، ۱۳۹۱؛ مسعودنیا، ۱۳۹۱) منطبق است و حاکی از آن است که بین مولفه های راهبردهای تنظیم هیجانی با رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه وجود دارد. در توجیه این فرضیه می‌توان گفت که راهبردهای تنظیم شناختی هیجانان به افراد کمک می‌کنند تا برانگیختگی‌ها و هیجان منفی خود را کنترل کنند. در

این میان کودکان کم توان ذهنی به دلیل داشتن رفتارهای تکانشی، دارای مهارت‌های تنظیم هیجان مانند فاجعه بارخواندن، سرزنش دیگران و نشخوار فکری هستند. افراد کم توان ذهنی به دلیل اینکه در دور معیوب ذهنی قرار دارند، تنظیم شناختی هیجانات آنها ناکامل است و بیشتر دچار پرخاشگری و رفتارهای تکانشی می‌شوند، چون با نشخوارهای فکری که دارند، بیشتر دچار خشم می‌شوند. «بین ابعاد دلبستگی به خدا و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد» بین جوارجویی و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = 0/37$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بین پناهگاه امن و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = 0/68$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بین پایگاه امن و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = 0/37$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بین اعتراض به جدایی و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه مثبت غیر معنی‌داری ($r = 0/06$ و $P > 0/05$) وجود دارد. بین ادراک مثبت از خود و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه مثبت و معنی‌داری ($r = 0/40$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بین ادراک مثبت از خدا و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری ($r = 0/22$ و $P < 0/05$) وجود دارد. بنابراین فرضیه ۲ تحقیق مورد تایید قرار گرفت. نتایج به دست آمده از فرضیه مذکور با تحقیقات دیگر مثل (آلدآنولین- هویکسما، ۲۰۱۳؛ نیکویی و سیف، ۱۳۹۲) منطبق است و حاکی از آن است بین ابعاد دلبستگی به خدا و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه وجود دارد. نتایج نشان داد که واقع بین جوارجویی، پناهگاه امن، پایگاه امن با رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه مثبت معناداری به دست آمد و بین بین اعتراض به جدایی (نگرانی از جدایی از دلبستگی)، ادراک مثبت از خود، ادراک مثبت از خدا با رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه مثبت معنی‌داری به دست آمد. بین راهبردهای تنظیم هیجانی و ابعاد دلبستگی به خدا در پیش بینی رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد. بین مولفه‌های تنظیم شناختی هیجانی، مولفه‌های سرزنش دیگران، فاجعه آمیز و پذیرش توانسته‌اند بطور معنی‌دار، متغیر رضایت از زندگی را پیش‌بینی نمایند و سایر مولفه (تمرکز مثبت، ارزیابی مثبت، سرزنش خود، نشخوار فکری) از معادله رگرسیون حذف شدند. برای تعیین تاثیر هر یک از متغیرهای راهبردهای تنظیم هیجانی و مؤلفه های دلبستگی به خدا به عنوان متغیر پیش‌بین و رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی به عنوان متغیر ملاک در معادله رگرسیون تحلیل شدند. همانطور که مشاهده شد میزان F مشاهده شده معنادار است ($P < 0/01$) و ۵۰/۴ درصد از واریانس رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی توسط متغیرهای مورد مطالعه تبیین می‌شود. با توجه به مقادیر بتا نشخوار فکری ($\beta = -0/93$)، پناهگاه امن ($\beta = 0/63$)، ادراک مثبت از خدا ($\beta = 0/17$)، بازاریابی مثبت ($\beta = 0/11$)، پایگاه امن ($\beta = 0/09$)، ادراک مثبت از خود ($\beta = 0/086$)، پذیرش ($\beta = 0/08$)، فاجعه آمیز کردن ($\beta = -0/070$)، تمرکز مثبت ($\beta = 0/058$)، و سرزنش خود ($\beta = -0/006$) می‌توانند تغییرات مربوط به رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی را بطور معنی‌دار پیش‌بینی نمایند. سرزنش دیگران ($\beta = -0/051$)، اعتراض به جدایی ($\beta = -0/049$)، جوارجویی ($\beta = 0/040$)، توجه مجدد برنامه ریزی ($\beta = 0/034$) و رسیدن به یک دورنما ($\beta = 0/077$) در این مدل، پیش‌بینی کننده معنی‌داری نبودند. نتایج به دست آمده از فرضیه

مذکور با تحقیقات دیگر مثل (عظیمی هاشمی، ۱۳۹۲)، سپاه منصور، شهابی زاده و الهه خوشنویس (۱۳۹۳)، آلدآو نولین و هویکسما (۲۰۱۳) همسو می باشد. در واقع بین مؤلفه‌های راهبردهای تنظیم هیجانی، تنظیم شناختی مثبت، تمرکز مثبت مجرد/ برنامه ریزی، جوارجویی، پناهگاه امن، پایگاه امن با رضایت از زندگی رابطه معنی دار و بین سرزنش خود، اعتراض به جدایی (نگرانی از جدایی از دلبستگی)، ادراک مثبت از خود، ادراک مثبت از خدا با رضایت از زندگی والدین کودکان کم توان ذهنی رابطه مثبت معنادار به دست آمد.

منابع

- اسکالویک، ریتال و همکاران (۲۰۱۰). زمینه روانشناسی، مترجمان: رفیعی و همکاران، تهران .
- باولبی. دیوید (۱۹۶۹). راهنمای عملی درمان فرا شناختی اضطراب و افسردگی. ترجمه شهرام محمد خانی، تهران: وراى دانش. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۲۰۰۹)
- تامپستون، جرلار (۱۹۹۴). چگونه با اعمال و افکار و سواسی مقابله کنیم. فصلنامه اصول بهداشت روانی: سال ۶، شماره ۲۲-۲۱.
- حسنی، جعفر؛ میرآفایی، علی محمد (۱۳۹۱)، رابطه راهبردهای تنظیم شناختی هیجان با ایده پردازی خودکشی، نشریه روانشناسی معاصر، دوره ۷، شماره ۱.
- حسین نژاد، جعفر (۱۳۹۰). بررسی راهبردهای تنظیم شناختی هیجان براساس ابعاد روان‌دگرایی و برون‌گرایی. مجله تازه‌های علوم شناختی: سال ۱۰، شماره ۴.
- سپاه منصور، مژگان؛ شهابی زاده، فاطمه؛ خوشنویس، الهه (۱۳۸۷). ادراک دلبستگی کودکی دلبستگی بزرگسال و دلبستگی به خدا، صلبانه روان شناسان ایران.
- -سادوک، بنجامین جیمز (۱۳۷۸). خلاصه روانپزشکی علوم رفتاری - روانپزشکی بالینی، ترجمه عباس رفیعی و فرزین رضاعی، تهران: ارجمند.
- سیف نراقی، مرتضی؛ نادری، بیرام (۱۳۹۲). بررسی رابطه همجویشی فکر - عمل، احساس مسئولیت و گناه با ابعاد مختلف علایم و سواس در دانشجویان دانشگاه شیراز. دو ماهنامه علمی- پژوهشی دانشور رفتار / روانشناسی بالینی و شخصیت، دانشگاه شاهد: سال ۱۶، شماره ۳۷.
- صالحی، اعظم (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین راهبردهای شناختی تنظیم هیجان و مشکلات هیجانی با توجه به عوامل فردی و خانوادگی، رساله دکتری تخصصی مشاوره خانواده، دانشگاه اصفهان.
- عظیمی هاشمی، مژگان (۱۳۸۳). رضایت از زندگی و دینداری در بین دانش آموزان. مجله علوم اجتماعی دانشگاه ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، سال اول، شماره 3.
- غباری بناب، محمد؛ تربتی، مهدی (۱۳۸۹). طرد کودکان، اعطای آزادی افراطی و حمایت افراطی از مادران کودکان عادی، انتشارات دانشگاه تبریز.
- گروسمن، جان (۱۹۹۱). انگیزش و هیجان. ترجمه یحیی سیدمحمدی (۱۹۹۳)، تهران: نشر ویرایش.

- گراهام، جان رابرت (۲۰۰۶). ارزیابی شخصیت و آسیب شناسی روانی، ترجمه کافی ماسوله و یعقوبی، انتشارات فردا، ارجمند
- مسعودنیا، ابراهیم (۱۳۸۸). پرخاشگری و رفتار ضد اجتماعی در نوجوانان، مجله روانشناسی، دوره ۳، تهران: انتشارات بعثت
- -نیکویی، محمد؛ سیف، قادر (۱۳۸۹). «رابطه بین دلبستگی به خدا با رضایتمندی زناشویی در بین زوجهای شهر تهران». مجله حکیم ۱ (۵): ۱۷-۲۲.
- یوسفی، فریده (۱۳۹۱). الگوی علی هوش عاطفی، رشد شناختی تنظیم هیجان، سلامت عمومی. رساله دکترای روانشناسی تربیتی: دانشگاه شیراز.
- یکتاخواه، علیرضا (۱۳۸۷). شیوه های مقابله مادران کودکان، انتشارات دانشگاه مشهد، چاپ اول.
- Aldavnolin, L. hoiksima, J (2013). Loneliness, social support, and perceived relationships with God. *Journal of Social and Personal Relationships*, 16, 513-522.
- Eisenson, G. (1991). Measurement of impulsivity in hierarchical model of Personality traits: Implications for substance Use and Misuse, 38, 67, -83.
- Ingram, A. (1997). Emotion regulation and anxiety disorders. *Anxiety Disorders*, 22, 211, -222.
- Hin, Boyis, van ost .B, K, F. (2005). Relationship between the content of thought-action fusion and the clusters of symptoms of obsessive-compulsive disorder in patients with OCD. *journal of Research in Behavioral Sciences*. 9(3):164-74.
- Lilly, A, white, G & Bradley, H (1996). Specificity of cognitive emotion regulation strategies :A transdiagnostic examination. *Behaviour Research and Therapy*, 48, 974-983.
- Morli, moran, K, J (2011). Loneliness, social support, and perceived relationships with God. *Journal of Social and Personal Relationships*, 16, 513-522.
- Paverz, A (2006). Specificity of cognitive emotion regulation strategies :A transdiagnostic examination. *Behaviour Research and Therapy*, 48, 974-983.
- Zolomak, Hamen, a, s (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorder*. Washington, DC: APA.

The relation between regulation of emotion and Attachment to God with satisfaction from life in parents of mental retarded children

Abstract

Current study is examine the relationship between emotion regulation and attachment to God with the life consent of parents of children with intellectual disability of Miyandoab city. The research method is descriptive and correlational The population of the city Miandoab all parents of children with intellectual disability had been filed in 2016 , Among 180 parents of children with intellectual disability (one parent per child) studying in special schools were selected by convenience sampling Miyandoab city to collect data from standard questionnaires attachment to God (M- SAS abbreviated form), emotion regulation questionnaire Garnfsky, Kansas family life satisfaction questionnaire (KFLS) is also using Cronbach's alpha reliability attachment to God (0/90), emotion regulation (0/79), satisfaction life (0/84) were estimated. To analyze the data Pearson correlation and multiple regression were used in 18 spss software. Emotion regulation strategies and devotion to God could 51.8% of the variance in life satisfaction parents of children with mental retardation explain. The results showed that emotion regulation strategies and attachment dimensions to God in satisfaction of parents of children with intellectual disability Miandoab city there is a positive and meaningful relationship.

Keywords: emotional attachment to God, life satisfaction